

Dokument z posiedzenia

A9-0178/2022

17.6.2022

SPRAWOZDANIE

w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2021 dotyczącego Serbii
(2021/2249(INI))

Komisja Spraw Zagranicznych

Sprawozdawca: Vladimír Bilčík

SPIS TREŚCI

	Strona
PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO	3
INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ.....	26
GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ	27

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2021 dotyczącego Serbii (2021/2249(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Układ o stabilizacji i stowarzyszeniu między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Serbii, z drugiej strony, który wszedł w życie 1 września 2013 r.¹,
- uwzględniając wniosek Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej złożony 19 grudnia 2009 r.,
- uwzględniając opinię Komisji z dnia 12 października 2011 r. na temat wniosku Serbii o członkostwo w Unii Europejskiej (COM(2011)0668), decyzję Rady Europejskiej z dnia 1 marca 2012 r. o przyznaniu Serbii statusu kraju kandydującego oraz decyzję Rady Europejskiej z posiedzenia w dniach 27–28 czerwca 2013 r. o otwarciu negocjacji akcesyjnych z Serbią,
- uwzględniając konkluzje prezydencji z posiedzenia Rady Europejskiej w Salonikach 19–20 czerwca 2003 r.,
- uwzględniając deklarację z Sofii przyjętą 17 maja 2018 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Zagrzebia przyjętą 6 maja 2020 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając deklarację z Brda przyjętą 6 października 2021 r. podczas szczytu UE–Bałkany Zachodnie,
- uwzględniając proces berliński zapoczątkowany 28 sierpnia 2014 r. oraz ósmy szczyt procesu berlińskiego, który odbył się 5 lipca 2021 r.,
- uwzględniając szczyt w Sofii, który odbył się 10 listopada 2020 r., deklarację przywódców Bałkanów Zachodnich w sprawie wspólnego rynku regionalnego z 9 listopada 2020 r. oraz deklarację z Sofii w sprawie Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich z 10 listopada 2020 r.,
- uwzględniając rezolucję Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1244 z dnia 10 czerwca 1999 r., opinię doradczą Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (MTS) z dnia 22 lipca 2010 r. w sprawie kwestii zgodności jednostronnej deklaracji niepodległości Kosowa z prawem międzynarodowym oraz rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr 64/298 z dnia 9 września 2010 r., w której uznano treść opinii MTS i z zadowoleniem przyjęto gotowość UE do ułatwienia dialogu między Serbią a Kosowem,

¹ Dz.U. L 278 z 18.10.2013, s. 16.

- uwzględniając pierwsze porozumienie w sprawie zasad dotyczących normalizacji stosunków między rządami Serbii i Kosowa z dnia 19 kwietnia 2013 r., porozumienia z dnia 25 sierpnia 2015 r. oraz bieżący dialog wspierany przez UE, który ma na celu normalizację stosunków,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 5 lutego 2020 r. pt. „Usprawnienie procesu akcesyjnego – wiarygodna perspektywa członkostwa w UE dla państw regionu Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0057),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 6 października 2020 r. pt. „Plan gospodarczo-inwestycyjny dla Bałkanów Zachodnich” (COM(2020)0641) oraz dokument roboczy służb Komisji z dnia 6 października 2020 r. pt. „Wytyczne dotyczące realizacji Zielonego programu działań dla Bałkanów Zachodnich” (SWD(2020)0223),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1529 z dnia 15 września 2021 r. ustanawiające Instrument Pomocy Przedakcesyjnej (IPA III)²,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 19 października 2021 r. pt. „Komunikat w sprawie polityki rozszerzenia UE w 2021 r.” (COM(2021)0644), któremu towarzyszy dokument roboczy służb Komisji pt. „Sprawozdanie za rok 2021 dotyczące Serbii” (SWD(2021)0288),
- uwzględniając przeprowadzoną przez Komisję ocenę programu reform gospodarczych Serbii (na lata 2021–2023) z dnia 22 kwietnia 2021 r. (SWD(2021)0096) i wspólne wnioski z dialogu gospodarczo-finansowego między UE a Bałkanami Zachodnimi oraz Turcją, przyjęte przez Radę 12 lipca 2021 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 29 kwietnia 2020 r. pt. „Wsparcie dla regionu Bałkanów Zachodnich w zwalczaniu pandemii COVID-19 oraz ożywienie gospodarcze po pandemii” (COM(2020)0315),
- uwzględniając 12. i 13. posiedzenie konferencji akcesyjnej z Serbią na szczeblu ministerialnym, które odbyły się 22 czerwca i 14 grudnia 2021 r. i zaowocowały otwarciem kłastera czwartego „Zielona agenda i zrównoważona konektywność”,
- uwzględniając środki służące poprawie procesu wyborczego uzgodnione 18 września 2021 r. przez moderatorów podczas drugiego etapu dialogu wielostronnego wspieranego przez Parlament Europejski,
- uwzględniając szóste posiedzenie Rady Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia, które odbyło się w Brukseli 25 stycznia 2022 r.,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 14 grudnia 2021 r. w sprawie rozszerzenia oraz procesu stabilizacji i stowarzyszenia,
- uwzględniając rozporządzenie Rady (UE) 2022/576 z dnia 8 kwietnia 2022 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) nr 833/2014 dotyczącego środków ograniczających w

² Dz.U. L 330 z 20.9.2021, s. 1.

związku z działaniami Rosji destabilizującymi sytuację na Ukrainie³,

- uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ nr ES-11/1 w sprawie agresji na Ukrainę, przyjętą 2 marca 2022 r.,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z dnia 10 stycznia 2022 r. pt. „Wsparcie UE na rzecz praworządności na Bałkanach Zachodnich – pomimo poczynionych wysiłków wciąż występują zasadnicze problemy”,
- uwzględniając sprawozdanie specjalne Europejskiego Trybunału Obrachunkowego z dnia 3 czerwca 2021 r. zatytułowane „Dezinformacja w UE – pomimo podejmowanych wysiłków problem pozostaje nierozwiązany”,
- uwzględniając drugi wstępny raport zgodności z czwartej rundy oceny dotyczącej Serbii przyjęty przez Grupę Państw przeciwko Korupcji (GRECO) Rady Europy w marcu 2022 r.,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie tego kraju,
- uwzględniając swoje zalecenie z dnia 19 czerwca 2020 r. dla Rady, Komisji i wiceprzewodniczącego Komisji / wysokiego przedstawiciela Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa w sprawie Bałkanów Zachodnich po szczycie w 2020 r.⁴,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie sprawozdań Komisji dotyczących Serbii za lata 2019–2020⁵,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 15 grudnia 2021 r. w sprawie współpracy w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej na Bałkanach Zachodnich⁶,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 grudnia 2021 r. w sprawie pracy przymusowej w fabryce Linglong i protestów ekologicznych w Serbii⁷,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 marca 2022 r. w sprawie obcych ingerencji we wszystkie procesy demokratyczne w Unii Europejskiej, w tym dezinformacji⁸,
- uwzględniając deklarację oraz zalecenia przyjęte na 13. posiedzeniu Parlamentarnego Komitetu Stabilizacji i Stowarzyszenia UE–Serbia, które odbyło się w Brukseli i w trybie zdalnym 28 października 2021 r.,
- uwzględniając wspólną deklarację z drugiego szczytu przewodniczących Parlamentu Europejskiego i parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich, który został zwołany 28 czerwca 2021 r. przez przewodniczącego Parlamentu Europejskiego i w którym

³ Dz.U. L 111 z 8.4.2022, s. 1.

⁴ Dz.U. C 362 z 8.9.2021, s. 129.

⁵ Dz.U. C 494 z 8.12.2021, s. 172.

⁶ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0506.

⁷ Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0511.

⁸ Teksty przyjęte, P9_TA(2022)0064.

- uczestniczyły organy kierownicze parlamentów krajów Bałkanów Zachodnich,
- uwzględniając oświadczenie dotyczące wstępnych ustaleń i wniosków międzynarodowej misji obserwacji wyborów OBWE/ODIHR w sprawie przedterminowych wyborów parlamentarnych i prezydenckich w Serbii, które odbyły się 3 kwietnia 2022 r.,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A9-0178/2022),
- A. mając na uwadze, że każdy kraj objęty procesem rozszerzenia jest oceniany na podstawie własnych osiągnięć, natomiast harmonogram i postępy w procesie przystąpienia zależą od spełnienia kryteriów rozszerzenia, wdrożenia niezbędnych reform, w szczególności w obszarze kwestii podstawowych, i dostosowania ustawodawstwa;
- B. mając na uwadze, że Serbia zgodziła się na stopniowe przyjęcie celów i strategii politycznych Unii Europejskiej podczas negocjacji;
- C. mając na uwadze, że demokracja, poszanowanie praw człowieka i praworządność są podstawowymi wartościami stanowiącymi fundament UE; mając na uwadze, że trwałe reformy i ich realizacja są niezbędne, aby sprostać wyzwaniom, które wciąż istnieją w tych obszarach;
- D. mając na uwadze, że od czasu rozpoczęcia negocjacji z Serbią otwarto 22 rozdziały negocjacyjne, z których dwa zostały tymczasowo zamknięte; mając na uwadze, że postępy dotyczące poszczególnych rozdziałów negocjacyjnych były w ostatnich latach raczej powolne; mając na uwadze, że Serbia otworzyła w grudniu 2021 r. klaster czwarty „Zielona agenda i zrównoważona konektywność”;
- E. mając na uwadze, że w rankingu organizacji Freedom House Serbia jest nadal krajem częściowo wolnym oraz że w ciągu ostatnich 10 lat wyniki tego kraju w dziedzinie demokracji uległy jednemu z największych spadków na świecie; mając na uwadze, że sytuacja pod względem wolności prasy w Serbii jest niepokojąca, a w 2021 r. kraj ten zajął 93. miejsce na 180 krajów w rankingu wolności prasy opracowanym przez organizację Reporterzy bez Granic;
- F. mając na uwadze, że zgodnie z raportem z czwartej rundy oceny GRECO, opublikowanym 30 marca 2022 r., Serbia wdrożyła w sposób zadowalający lub uwzględniła w sposób zadowalający osiem z trzynastu zaleceń GRECO;
- G. mając na uwadze, że postępy i zaangażowanie Serbii w negocjacje dotyczące otwartych kwestii w stosunkach z Kosowem pozostają ważnym punktem odniesienia dla przyszłych postępów w negocjacjach akcesyjnych z UE;
- H. mając na uwadze, że Serbia musi respektować pełną integralność i suwerenność wszystkich krajów z nią sąsiadujących oraz musi powstrzymać się od wpływania na ich wewnętrzne sprawy polityczne;

- I. mając na uwadze, że Serbia nie zastosowała się do ponawianych apeli o zharmonizowanie swojej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa z polityką UE oraz nie nałożyła sankcji na Rosję w następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę; mając na uwadze, że pozycja Serbii w stosunkach międzynarodowych stanowi przeszkodę do przystąpienia do UE; mając na uwadze, że poziom dostosowania Serbii do wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa UE (WPZiB) jest niski;
- J. mając na uwadze, że na forum Zgromadzenia Ogólnego ONZ Serbia głosowała za przyjęciem rezolucji potępiających rosyjską agresję na Ukrainę, a jednocześnie zdecydowanie opowiadała się za respektowaniem integralności terytorialnej i suwerenności Ukrainy zgodnie z prawem międzynarodowym;
- K. mając na uwadze, że UE jest największym dostawcą pomocy finansowej dla Serbii w ramach IPA; mając na uwadze, że Serbia skorzystała z pomocy UE w ramach IPA II i od 2014 r. otrzymała łącznie 1 539 mld EUR;
- L. mając na uwadze, że UE jest największym inwestorem i partnerem handlowym Serbii, a także podmiotem o najsilniejszych równorzędnych stosunkach gospodarczych z tym krajem, odpowiadającym w 2020 r. za 65 % łącznego wywozu i 59 % łącznego przywozu;
- M. mając na uwadze, że UE uruchomiła 3,3 mld EUR, aby natychmiast zaradzić kryzysowi zdrowotnemu i złagodzić gospodarcze i społeczne skutki pandemii COVID-19; mając na uwadze, że Komisja przyjęła pakiet w wysokości 70 mln EUR w ramach IPA II, aby pomóc w finansowaniu dostępu krajów Bałkanów Zachodnich do szczepionek przeciwko COVID-19 zamawianych przez państwa członkowskie UE;
- N. mając na uwadze, że pomoc w ramach IPA III opiera się na rygorystycznych warunkach i że w instrumencie tym przewidziano modulację i zawieszenie pomocy w przypadku regresu w dziedzinie demokracji, praw człowieka i praworządności; mając na uwadze, że UE przekazała łącznie 2,79 mld EUR w latach 2007–2020 w ramach poprzednich programów IPA;
- O. mając na uwadze, że sytuacja kobiet w Serbii jest źródłem poważnych obaw, ponieważ połowa kobiet doświadcza przemocy w różnych formach i ponad 300 kobiet straciło życie w ostatnich latach w wyniku przemocy motywowanej płcią;
- P. mając na uwadze, że Serbia ratyfikowała wszystkie podstawowe konwencje Międzynarodowej Organizacji Pracy;

Zaangażowanie w przystąpienie do UE

- 1. wyraża poparcie dla przyszłego członkostwa Serbii w UE i przypomina, że wiarygodna perspektywa rozszerzenia wymaga woli politycznej, trwałych starań i nieodwracalnych reform we wszystkich dziedzinach, w szczególności związanych z praworządnością, a także niezachwianego przywiązania do europejskich standardów i wartości; wzywa władze serbskie do rzeczywistego podjęcia niezbędnych reform i przywrócenia tego kraju na właściwą drogę ku integracji z UE, a tym samym do zrealizowania europejskich aspiracji Serbii;

2. podkreśla, że postęp w procesie przystąpienia jest zorientowany na wyniki i reformy oraz opiera się na dalszym dostosowaniu w obszarach praworządności, dobrych rządów, praw podstawowych i poszanowania europejskich praw i wartości; podkreśla więzy, jakie istnieją między narodami Unii Europejskiej i narodem Serbii;
3. z zadowoleniem przyjmuje otwarcie klastra czwartego w grudniu 2021 r.; przypomina, że o tempie negocjacji akcesyjnych będą decydować postępy w rozdziałach dotyczących praworządności i praw podstawowych, a także postępy na drodze do pełnego dostosowania do unijnej polityki zagranicznej, bezpieczeństwa i obrony, w tym do sankcji wobec Rosji, oraz postępy w normalizacji stosunków Serbii z Kosowem;
4. odnotowuje wstępne wnioski międzynarodowej misji obserwacji wyborów OBWE/ODIHR zawarte w oświadczeniu Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka, zgodnie z którymi w wyborach parlamentarnych 3 kwietnia 2022 r. dostępne były zróżnicowane opcje polityczne, lecz szereg niedociągnięć skutkowało nierównymi warunkami działania, co faworyzowało rządzących; w związku z tym zwraca uwagę na rolę wspieranych przez państwo kampanii dezinformacyjnych mających na celu zmianę poglądów na temat wyborów; wzywa władze serbskie, aby w pełni wdrożyły zalecenia ODIHR na długo przed terminem kolejnych wyborów; podkreśla, że organizacje społeczeństwa obywatelskiego posiadające wiedzę fachową na temat przeprowadzania wyborów powinny pozostać zaangażowane w ten proces;
5. z zadowoleniem przyjmuje większą frekwencję wyborczą podczas wyborów 3 kwietnia 2022 r. oraz powrót do bardziej pluralistycznego Zgromadzenia Narodowego, w którym są teraz obecne liczne partie reprezentujące mniejszości narodowe; ubolewa nad wysoce spolaryzowanym środowiskiem politycznym kampanii, charakteryzującym się brakiem równych warunków działania, ograniczonym pluralizmem mediów i powszechnym naciskiem na wyborców; ubolewa, że przez cały czas trwania kampanii problemem pozostawało nadużywanie stanowisk publicznych przez członków partii rządzącej;
6. potępia ataki na członków opozycji, dziennikarzy, członków organizacji społeczeństwa obywatelskiego i członków różnych misji monitorowania wyborów, a także inne incydenty, które podważyły uczciwość procesu wyborczego; potępia brutalny atak na jednego z liderów opozycji Pavle Grbovića i apeluje do władz o pociągnięcie sprawców do odpowiedzialności;
7. wyraża zaniepokojenie brakiem bardziej aktywnej roli Komisji Wyborczej Republiki Serbii i Miejskiej Komisji Wyborczej w Belgradzie w procesie ustalania i podawania wyników wyborów; wyraża zaniepokojenie, że wstępne wyniki wyborów lokalnych w Belgradzie opublikowano dopiero po ponad dwóch tygodniach; zauważa, że może to doprowadzić do osłabienia wiary obywateli w niezależność administracji wyborczej; wyraża ubolewanie z powodu niejasnego komunikatu państwowej komisji wyborczej dotyczącego wstępnych wyników wyborów po zamknięciu lokali wyborczych;
8. ubolewa, że przed tym cyklem wyborczym nie rozwiązano problemów z dokładnością jednolitego spisu wyborców, co pozostawiło pole do nadużyć;
9. wzywa nową większość do respektowania poprzednio podjętych decyzji politycznych w sprawie procesu przystąpienia do UE oraz do szybszego dostosowania się Serbii do europejskiej polityki i europejskich wartości; apeluje o taki podział stanowisk

parlamentarnych, który będzie odzwierciedlać pluralizm polityczny w Zgromadzeniu Narodowym; zauważa, że w ostatnim dziesięcioleciu wszystkie serbskie parlamenty, z wyjątkiem jednego, rozwiązano przedterminowo oraz że kolejne niepotrzebne przedterminowe wybory nie przyczynią się do stabilności politycznej; podkreśla swoją gotowość do dalszej pracy ze Zgromadzeniem Narodowym i jego kołami parlamentarnymi w formacie dialogu wielostronnego, ze zwróceniem uwagi na konieczność podejmowania jasnych decyzji politycznych co do kierunku strategicznego Serbii;

10. głęboko ubolewa, że Serbia nadal nie dostosowała się do unijnych sankcji wprowadzonych w następstwie rosyjskiej inwazji na Ukrainę; podkreśla, że Serbia jest jednym z bardzo niewielu krajów europejskich, które nie wprowadzają wraz z UE sankcji przeciwko Rosji; apeluje do nowo wybranych władz, by niezwłocznie okazały jednoznaczne zaangażowanie w realizację unijnych wartości, standardów i zasad oraz pilnie dostosowały się do decyzji i stanowisk UE w polityce zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym by bezzwłocznie i w pełni dostosowały się do środków ograniczających przeciwko Rosji i Białorusi, obejmujących m.in. sankcje wobec osób, grup i podmiotów;
11. odnotowuje poparcie Serbii dla integralności terytorialnej i suwerenności Ukrainy oraz jej głos w Zgromadzeniu Ogólnym ONZ potępiający rosyjską inwazję, a także jej głos za wykluczeniem Rosji z Rady Praw Człowieka ONZ oddany w głosowaniu przeprowadzonym 7 kwietnia 2022 r.; odnotowuje, że jednocześnie przedstawiciele Serbii nie głosowali za wykluczeniem Rosji z Rady Europy;
12. ponownie podkreśla, że ważne jest dostosowanie się Serbii do WPZiB, która musi stopniowo stawać się integralną częścią polityki zagranicznej Serbii jako warunek procesu akcesyjnego; wyraża zaniepokojenie niskim wskaźnikiem dostosowania Serbii, który jest najniższy w regionie; ubolewa z powodu zdarzających się oświadczeń przywódców politycznych, którzy kwestionują orientację polityki zagranicznej Serbii; podkreśla jednak, że impuls nadany przez mandat nowego rządu, który powołano w Serbii po wyborach 3 kwietnia 2022 r., jest okazją, by Serbia dokonała znaczących postępów w kierunku członkostwa w Unii Europejskiej; apeluje do sił politycznych w Serbii o zawieszenie współpracy z autorytarnymi partiami politycznymi w Rosji;
13. zaleca, by kolejne rozdziały negocjacyjne zostały otwarte dopiero wtedy, gdy Serbia podejmie niezbędne działania w tym zakresie, w tym w obszarze praworządności;
14. wzywa Serbię do ponownej oceny współpracy gospodarczej z Rosją i ubolewa nad utrzymaniem lotów między Belgradem a Moskwą w czasie, gdy przestrzeń powietrzna UE jest zamknięta dla lotów do i z Rosji;
15. zauważa, że między rokiem 2015 a 2021 wydatki wojskowe Serbii wzrosły o 70 %, głównie ze względu na zakupy z Białorusi, Rosji i Chin; wyraża zaniepokojenie bliską współpracą Serbii z Federacją Rosyjską w sprawach wojskowych; wzywa Serbię do ponownego rozważenia stosunków z Rosją w dziedzinie polityki obrony oraz do zakończenia wszelkiej współpracy wojskowej z Rosją, obejmującej m.in. „regionalne centrum humanitarne” w Niszu; wyraża również zaniepokojenie rosnącą współpracą Serbii z Chinami, w tym instalacją w Belgradzie zakupionego od Chin systemu

masowego nadzoru, niedawną dostawą systemu raketowego ziemia–powietrze, zakupem chińskiej broni i chińskiego sprzętu wojskowego oraz wspólnymi ćwiczeniami z chińskimi siłami bezpieczeństwa na terytorium Serbii;

16. wyraża zaniepokojenie w związku z zarzutami dotyczącymi podsłuchiwanie przez władze Serbii członków rosyjskiej opozycji w Belgradzie oraz rzekomego przekazywania przez nie tak pozyskanych materiałów rosyjskim służbom bezpieczeństwa; podkreśla, że wszelka współpraca przyczyniająca się do rozwoju autorytarnych i antydemokratycznych praktyk w Rosji lub Serbii byłaby szkodliwa dla przyszłych stosunków między UE a Serbią;
17. wyraża ponadto zaniepokojenie z powodu powołania przez rządy Serbii i Rosji grupy roboczej ds. walki z „kolorowymi rewolucjami”, której cel i zadania pozostają niejasne;
18. z zadowoleniem przyjmuje środki służące poprawie warunków wyborczych i przestrzeni mediów przed wyborami w kwietniu 2022 r., będące wynikiem dialogu wielostronnego wspieranego przez Parlament Europejski; odnotowuje postępy we wdrażaniu uzgodnionych środków i apeluje o dalsze wzmacnianie pluralizmu mediów i równego dostępu do przestrzeni medialnej; ubolewa, że wiele środków wdrożono z opóźnieniami i bez udziału wszystkich istotnych podmiotów; ubolewa, że nie przyjęto ambitniejszych środków, które mogły doprowadzić do bardziej znaczącej poprawy warunków wyborczych;
19. z zadowoleniem odnotowuje decyzję opozycji nieparlamentarnej o uczestnictwie w wyborach w kwietniu 2022 r.; powtarza, że jedynym sposobem zagwarantowania reprezentacji politycznej jest angażowanie się w procesy polityczne i wyborcze; zachęca wszystkie podmioty polityczne do dalszego uczestnictwa w tych procesach i do współpracy na rzecz dalszej poprawy warunków wyborczych i wdrażania przepisów wyborczych; zachęca wszystkie podmioty polityczne do działania zgodnie z zasadami przejrzystości, rozliczalności i inkluzywności; wzywa nowo wybrane Zgromadzenie Narodowe, by wykorzystało obecną dynamikę i rozpoczęło wdrażanie w pełni rozwiniętego nadzoru legislacyjnego nad pracami rządu;
20. ponownie wyraża poparcie dla działań europejskich fundacji politycznych na rzecz wzmocnienia procesów demokratycznych w Serbii i wykształcenia nowego pokolenia przywódców politycznych;
21. wyraża zaniepokojenie z powodu bardzo ograniczonej widoczności procesów integracji europejskiej w Serbii; ponownie apeluje do Serbii, Komisji, Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych (ESDZ) i państw członkowskich UE, by prowadziły bardziej aktywną i skuteczniejszą strategię informacyjną na temat korzyści płynących z rozszerzenia UE oraz wsparcia udzielanego za pośrednictwem funduszy UE, a także by eksponowały pozytywne przykłady krajów sąsiadujących z Serbią, które są już państwami członkowskimi UE;
22. wyraża zaniepokojenie faktem, że poparcie społeczne dla członkostwa w UE w Serbii jest znacznie niższe niż w pozostałych częściach regionu oraz że według najnowszych sondaży większość obywateli Serbii jest przeciwna przystąpieniu do Unii Europejskiej; wzywa serbskich przywódców politycznych, by aktywniej i jednoznacznie informowali w debacie publicznej o swoim przywiązaniu do wartości UE oraz by przedstawiali

- obywatelom Serbii poza głównymi miastami wymierne korzyści z przystąpienia do UE; ponownie wyraża zaniepokojenie rolą mediów publicznych w rozpowszechnianiu antyunijnej retoryki; zachęca nowe Zgromadzenie Narodowe do wspierania wizji europejskiej przyszłości Serbii, między innymi za pośrednictwem własnej komunikacji strategicznej; ponownie podkreśla swoją gotowość do udziału w działaniach komunikacyjnych wraz z serbskimi parlamentarzystami w celu zbliżenia UE i Serbii; wzywa niektórych urzędników państwowych, aby zaprzestali wspierania antyunijnych kampanii dezinformacyjnych;
23. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że członkostwo w UE nadal jest strategicznym celem Serbii, ubolewa jednak, że nie odnotowano postępów w wielu obszarach programu reform Serbii, a nawet nastąpił regres w kwestiach zasadniczych dla przystąpienia do UE;
24. zauważa, że przyjęcie nowej metodyki akcesyjnej nie doprowadziło do istotnego przyspieszenia procesu przystąpienia Serbii do UE, i apeluje o jej pełne wdrożenie; wzywa unijnego komisarza ds. sąsiedztwa i rozszerzenia, by aktywniej angażował się w proces akcesyjny Serbii, w szczególności w obszarach podstawowych wolności, demokracji i praworządności oraz walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną; wyraża zaniepokojenie publicznymi zarzutami, że unijny komisarz ds. sąsiedztwa i rozszerzenia bagatelizuje niektóre kwestie związane z praworządnością w krajach przystępujących, i zachęca Komisję do podjęcia odpowiednich działań w odpowiedzi na wnioski Parlamentu w tej sprawie;
25. ubolewa, że proces integracji europejskiej w Serbii nie jest wystarczająco przejrzysty, gdyż od lat nie publikuje się ważnych dokumentów, takich jak sprawozdania z wdrożenia krajowego programu przyjęcia unijnego dorobku;
26. podkreśla, że UE jest największym partnerem handlowym Serbii, co wzmacnia wzajemne stosunki oparte na zaufaniu i perspektywie członkostwa, i w związku z tym wyraża ubolewanie, że rząd serbski czasami kładł większy nacisk na więzi z Chinami i Rosją niż na więzi z UE;
27. odnotowuje inicjatywę prezydencji francuskiej w Radzie UE dotyczącą zorganizowania konferencji UE–Bałkany Zachodnie, i wyraża nadzieję, że zostanie ona wykorzystana do ożywienia procesu rozszerzenia i otwarcia krajom Bałkanów Zachodnich jasnej perspektywy przystąpienia; oczekuje na prezydencję czeską w Radzie UE i liczy na to, że prezydencja ta będzie wspierać politykę rozszerzenia UE; z zadowoleniem przyjmuje wkład Serbii w Konferencję w sprawie przyszłości Europy w postaci 52 zaleceń;

Demokracja i praworządność

28. apeluje do nowo wybranej większości, by koncentrowała się na reagowaniu na niedociągnięcia strukturalne oraz osiąganiu konkretnych i wymiernych wyników w dziedzinie praworządności, praw podstawowych, wolności wypowiedzi, wolności mediów, zwalczania korupcji i dezinformacji oraz funkcjonowania demokratycznych instytucji i administracji publicznej; wyraża zaniepokojenie, że w kilku przypadkach brak nadzoru nad władzą wykonawczą oraz brak konstruktywnych konsultacji społecznych wpłynął na jakość ustawodawstwa i doprowadził do zakłóceń w podziale kompetencji; apeluje do Serbii o pełne wdrożenie podziału władzy, zgodnie z jej własną

konstytucją i standardami demokratycznymi; podkreśla, że ustanowienie mechanizmów kontroli i równowagi jest warunkiem wstępnym zapobiegania nadmiernej koncentracji władzy politycznej, i przypomina, że niezależne media są podstawą zdrowej debaty demokratycznej;

29. z zadowoleniem przyjmuje ostatnie zmiany konstytucji wprowadzone w następstwie referendum ze stycznia 2022 r., które mają służyć zwiększeniu niezależności systemu sądownictwa; podkreśla, że należy kontynuować proces reform mających zwiększyć niezależność sądownictwa, w szczególności poprzez zmiany legislacyjne umożliwiające skuteczne wdrożenie tych poprawek do konstytucji, zgodnie z najlepszymi praktykami europejskimi i zaleceniami Komisji Weneckiej oraz w przejrzysty i inkluzywny sposób; wyraża ubolewanie z powodu ciągłych nacisków na sądownictwo i potępia publiczne zaprzeczanie międzynarodowym wyrokom za zbrodnie wojenne; apeluje do nowo wybranej większości o priorytetowe potraktowanie kwestii wzmocnienia gwarancji niezależności i wydajności sądownictwa; podkreśla, że niezbędne jest zastosowanie dodatkowych środków, aby w pełni zagwarantować niezależność sądownictwa zgodnie z najnowszymi zmianami w konstytucji;
30. podkreśla korzyści płynące z procesu decentralizacji i apeluje o zwiększenie kompetencji Autonomicznej Prowincji Wojwodina; przypomina, że zgodnie z serbską konstytucją ustawa o finansowaniu Autonomicznej Prowincji Wojwodina powinna być zostać przyjęta do końca 2008 r., i zachęca przyszły rząd do bezzwłocznego przedłożenia tej sprawy Zgromadzeniu Narodowemu;
31. dostrzega pewne usprawnienia w pracy Zgromadzenia Narodowego, w szczególności ograniczenie stosowania trybu pilnego i przyjęcie nowego kodeksu postępowania dla członków Zgromadzenia Narodowego, opracowanego we współpracy z GRECO; wyraża jednak zaniepokojenie konfrontacyjnym językiem, jaki jest nadal stosowany podczas debat parlamentarnych, w tym przez urzędników państwowych, wobec przeciwników politycznych, społeczeństwa obywatelskiego, mediów i przedstawicieli innych instytucji wyrażających odmienne poglądy polityczne; apeluje do nowego Zgromadzenia Narodowego, by nie tolerowało takich praktyk oraz by skutecznie egzekwowało kodeks postępowania; ma nadzieję, że nie powrócą już negatywne praktyki, które charakteryzowały poprzednie Zgromadzenia Narodowe, w tym nadużywanie pilnego trybu ustawodawczego i stosowanie obstrukcji, oraz zachęca rząd do bardziej regularnego udziału w sesjach Zgromadzenia Narodowego;
32. ubolewa, że pracę Zgromadzenia Narodowego utrudniał brak prawdziwej debaty politycznej między większością a partiami opozycyjnymi; podkreśla, że ważne jest międzypartyjne porozumienie w sprawie reform związanych z UE dla zapewnienia postępów kraju na ścieżce integracji z UE; jest zaniepokojony, że Zgromadzenie Narodowe nie pełni roli nadzorczej, a program ustawodawczy jest dyktowany wyłącznie przez władzę wykonawczą; apeluje do nowego przywództwa parlamentarnego i kół parlamentarnych, aby skupiły się na konstruktywnych debatach w Zgromadzeniu Narodowym z korzyścią dla obywateli;
33. wyraża zadowolenie, że partie i koalicje mniejszościowe w nowym serbskim Zgromadzeniu Narodowym będą miały łącznie 13 przedstawicieli reprezentujących wspólnoty narodowe Bośniaków, Węgrów i Chorwatów; wyraża zaniepokojenie, że

Romowie nie będą mieli własnych przedstawicieli w Zgromadzeniu Narodowym;

34. apeluje do serbskiego Zgromadzenia Narodowego o zapewnienie, aby niezależne organy regulacyjne były w stanie skutecznie sprawować rolę nadzorczą, przez wspieranie i monitorowanie wdrażania ustaleń i zaleceń tych organów;
35. ponownie wyraża zaniepokojenie ograniczonymi postępami w walce z korupcją i przestępczością zorganizowaną oraz kilkoma głośnymi skandalami korupcyjnymi wskazującymi na prawdopodobne powiązania między urzędnikami państwowymi a przestępczością zorganizowaną; wzywa Serbię do wzmożenia starań na rzecz skutecznego rozwiązania tych problemów; apeluje do władz, aby powstrzymały się od komentowania trwających dochodzeń oraz procesów sądowych i wywierania w ten sposób presji na sądy;
36. z zadowoleniem odnotowuje drugi wstępny raport zgodności GRECO z czwartej rundy oceny dotyczącej Serbii, który odnosi się do zapobiegania korupcji wśród członków Zgromadzenia Narodowego, sędziów i prokuratorów i w którym stwierdza się, że Serbia wdrożyła w sposób zadowalający lub uwzględniła w sposób zadowalający osiem z trzynastu zaleceń zawartych w raporcie z czwartej rundy oceny; apeluje o wdrażanie pozostałych zaleceń; odnotowuje przyjęcie nowej ustawy o zapobieganiu korupcji, niedawno zmienionej zgodnie z zaleceniami GRECO;
37. wzywa Serbię do przedstawienia przekonujących rezultatów, w tym przekonujących wyników w prowadzeniu skutecznych dochodzeń w obszarze walki z korupcją, zwłaszcza w przypadkach będących przedmiotem dużego zainteresowania społecznego, oraz do poprawy wyników w zakresie prowadzenia dochodzeń w sprawach dotyczących korupcji na wysokim szczeblu, które powinny obejmować zajęcie i konfiskatę mienia pochodzącego z działalności przestępczej; zauważa z zaniepokojeniem, że w sprawach dotyczących przedsiębiorstw Krušik i Telekom Srbija nie są dostępne żadne informacje na temat formalnych dochodzeń; zauważa, że sprawa dotycząca przedsiębiorstwa Jovanjica jest rozpatrywana w dwóch oddzielnych aktach oskarżenia oraz że media śledcze, w szczególności tzw. dokumenty Pandory, wydobyły na światło dzienne nowe przypadki korupcji na wysokim szczeblu;
38. ponawia wezwanie o sprawiedliwość w odniesieniu do bezprawnego wyburzenia własności prywatnej w dzielnicy Savamala w Belgradzie; odnotowuje zarzuty skazanego policjanta, który został zmuszony do wzięcia na siebie wyłącznej odpowiedzialności za całą sprawę; ponownie wyraża zaniepokojenie, że sprawa ta może ulec przedawnieniu w ciągu najbliższych kilku lat; wzywa władze do pełnego zbadania sprawy i ścigania wszystkich osób odpowiedzialnych;
39. wzywa władze do przeprowadzenia śledztw i wniesienia oskarżeń przeciwko podejrzanym o wszelkie rzekome powiązania z grupą przestępczą Belivuk; wyraża zaniepokojenie ostatnimi zarzutami, że podczas pobytu w więzieniu w Serbii Darko Saric kierował międzynarodową organizacją przestępczą;
40. podkreśla, że IPA III przewiduje modulację lub nawet zawieszenie wypłaty środków w przypadku znacznego regresu lub trwałego braku postępów w obszarze kwestii podstawowych, w tym walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, a także wolności mediów; apeluje w tym kontekście do UE i krajów Bałkanów Zachodnich o

ustanowienie ram owocnej współpracy między Prokuraturą Europejską (EPPO) a krajami Bałkanów Zachodnich, tak aby umożliwić EPPO skuteczne wykonywanie jej kompetencji w zakresie funduszy IPA III w krajach Bałkanów Zachodnich;

41. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie zmian w ustawie o swobodnym dostępie do informacji o znaczeniu publicznym w reakcji na apele o poprawę przejrzystości kształtowania polityki publicznej, co umożliwia obywatelom uzyskiwanie informacji o znaczeniu publicznym bez zbędnych przeszkód, oraz apeluje o szybkie wdrożenie tych zmian;
42. odnotowuje, że przyjęto strategię rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, ale ubolewa, że nie opracowano planu działania do tej strategii; zachęca Komisję i ESDZ, aby nadal ściśle współpracowały ze społeczeństwem obywatelskim i mediami w Serbii oraz aby wspierały ich działalność; przypomina, że silne i niezależne społeczeństwo obywatelskie jest niezbędnym elementem każdej demokracji; wzywa władze Serbii do włączenia społeczeństwa obywatelskiego w proces kształtowania polityki i podejmowania decyzji, do powstrzymania się od odrzucania wszelkiej krytyki ze strony społeczeństwa obywatelskiego jako ingerencji z zewnątrz oraz do tworzenia klimatu sprzyjającego pracy wszystkich organizacji społeczeństwa obywatelskiego, tak aby mogły one działać bez obaw przed zastraszaniem czy nawet kryminalizacją;
43. apeluje do Komisji o wdrożenie zaleceń ze sprawozdania specjalnego Europejskiego Trybunału Obrachunkowego nr 01/2022 w celu zapewnienia skutecznego wpływu pomocy finansowej UE na praworządność na Bałkanach Zachodnich, w szczególności przez opracowanie wytycznych dotyczących stosowania przepisów w sprawie IPA III odnoszących się do modulacji i ściślejszej kontroli parlamentarnej nad funduszami; apeluje do Komisji o ściślejsze powiązanie finansowania z postępami w obszarze praworządności, o większe wsparcie dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego i niezależnych mediów oraz o poprawę sprawozdawczości z projektów i ich monitorowania, o co niejednokrotnie apelował Parlament Europejski; apeluje w związku z tym o zapewnienie lepszej koordynacji programów dotyczących praworządności wspieranych przez darczyńców międzynarodowych;
44. ubolewa, że niektóre części archiwów państwowych byłej Jugosławii pozostają niedostępne; ponawia swój apel do władz o ułatwienie dostępu do tych archiwów, zwłaszcza do archiwów byłych jugosłowiańskich tajnych służb (UDBA) i służby kontrwywiadowczej Jugosłowiańskiej Armii Ludowej (KOS), aby umożliwić gruntowne zbadanie zbrodni z czasów komunistycznych i zajęcie się nimi oraz ułatwić proces pojednania, a także apeluje o zwrócenie tych archiwów odpowiednim rządów państw sukcesorów, jeśli tego zażądata;
45. wzywa Serbię do przestrzegania zobowiązań i pełnej współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym dla Byłej Jugosławii (MTKJ) i Międzynarodowym Mechanizmem Rezydualnym dla Trybunałów Karnych oraz do wykonania wszystkich ich decyzji;

Prawa podstawowe i prawa człowieka

46. potępia ograniczenia wolności i niezależności mediów oraz nienależyte wykorzystywanie mediów przez rządzącą większość w celu uzyskania nieuczciwej przewagi politycznej, atakowania przeciwników politycznych oraz szerszenia

- dezinformacji; podkreśla negatywny wpływ tych ograniczeń na procesy demokratyczne w kraju; zauważa, że konkurencja w sektorze mediów zwiększa pluralizm mediów;
47. z zadowoleniem przyjmuje starania rządu o wdrożenie strategii medialnej, ale jednocześnie wyraża ubolewanie z powodu praktyk, które wskazują, że władze celowo opóźniają jej realizację; zauważa, że należy podjąć dodatkowe kroki w celu dalszego zwiększenia wolności mediów i wzywa władze serbskie do podjęcia natychmiastowych działań w celu zagwarantowania wolności wypowiedzi, niezależności mediów i pluralizmu mediów;
 48. odnotowuje, że nadużywanie środków publicznych w celu przejmowania własności mediów uznaje się za jeden z głównych mechanizmów przejmowania mediów w Serbii; przypomina, że informacje na temat własności mediów powinny być podawane do publicznej wiadomości, i apeluje o większą przejrzystość własności i finansowania mediów, a także o stworzenie środowiska umożliwiającego niezależnym i śledczym mediom dostęp do finansowania i bezpieczną działalność; apeluje o zwiększenie przejrzystości publicznego finansowania mediów;
 49. zauważa, że kilka niedawnych wyborów członków Rady Regulacyjnej ds. Mediów Elektronicznych (REM), a także członków zarządu Serbskiego Radia i Telewizji w czerwcu 2021 r. uznano za kontrowersyjne; z niepokojem zauważa, że w niektórych publicznych ocenach proces decyzyjny w REM jest politycznie stronniczy; odnotowuje nowy przetarg otwarty na krajowe częstotliwości telewizyjne i koncesje oraz podkreśla znaczenie uczciwego i przejrzystego procesu; nadal wyraża zaniepokojenie kwestiami związanymi z koncentracją mediów w sprawie Telekom Srbija; podkreśla, że ważna jest poprawa funkcjonowania i niezależności REM zgodnie z zaleceniami z dialogu wielostronnego w celu wzmocnienia pluralizmu mediów i wdrożenia strategii medialnej;
 50. zwraca uwagę na nieproporcjonalne eksponowanie państw trzecich przez Serbię oraz na to, że niektóre media są głównym źródłem antyunijnej i prorosyjskiej narracji w Serbii;
 51. ubolewa nad występującymi nadal atakami fizycznymi, zastraszaniem, mową nienawiści i obelgami na tle politycznym w stosunku do dziennikarzy i społeczeństwa obywatelskiego, w tym ze strony posłów i przedstawicieli rządu; apeluje do władz o przeprowadzenie dochodzeń w sprawie wszystkich takich ataków, odpowiednie ukaranie sprawców i zwiększenie bezpieczeństwa dziennikarzy oraz obrońców praw człowieka; wyraża zaniepokojenie w związku z ciągłym dyskredytowaniem i atakowaniem obrońców praw człowieka, dziennikarzy śledczych, mediów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego krytycznych wobec polityki prowadzonej przez rząd; apeluje do Serbii, aby wzmocniła instytucje stojące na straży praw człowieka, zagwarantowała ich niezależność, przydzieliła im niezbędne zasoby finansowe i ludzkie oraz zadbała o terminowe wdrażanie ich zaleceń;
 52. apeluje do władz serbskich, aby zagwarantowały pełną niezależność finansową i operacyjną Agencji Regulacyjnej ds. Komunikacji Elektronicznej i Usług Pocztowych (RATEL) oraz REM, zgodnie z dorobkiem UE; apeluje o dalsze postępy we wdrażaniu planu działania opartego na strategii medialnej, bez opóźnień oraz w sposób przejrzysty i włączający;

53. apeluje o ogólne poszanowanie prawa podstawowego, jakim jest prawo do pokojowego zgromadzenia się, oraz zwraca się do funkcjonariuszy organów ścigania, aby powstrzymywali się od użycia nadmiernej siły; potępia przemoc grup ekstremistów i chuliganów podczas pokojowych protestów, takich jak protesty z listopada 2021 r. przeciwko muralowi przedstawiającemu Ratko Mladića w Belgradzie oraz protesty ekologiczne, które miały miejsce w grudniu 2021 r. w Šabacu i w Belgradzie; jest zaniepokojony doniesieniami, że policja nie pełniła swojej funkcji ochronnej podczas tych protestów ekologicznych; wzywa rząd do dopilnowania, aby murale gloryfikujące skazanych zbrodniarzy wojennych zostały usunięte, oraz do przeprowadzenia skutecznego dochodzenia w sprawie ataków na protestujących, w tym w sprawie wszelkich zaangażowanych w nie funkcjonariuszy publicznych; apeluje o pełne dochodzenie w sprawie wszelkich powiązań między chuliganami a policją; wyraża ubolewanie, że wielu obywatelom postawiono zarzuty wykroczenia; apeluje o zniesienie tych nieproporcjonalnych ograniczeń prawa do pokojowego zgromadzenia się;
54. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie nowej ustawy o równouprawnieniu płci oraz zmian w ustawie o zakazie dyskryminacji oraz apeluje do rządu, aby dopilnował bezzwłocznego wdrożenia tych przepisów; powtarza, że koordynacja, efektywna struktura instytucjonalna i współpraca ze społeczeństwem obywatelskim są niezbędne do poprawy sytuacji pod względem praw człowieka oraz swobód politycznych kobiet i słabszych grup społecznych; wzywa Serbię do poprawy sytuacji pod względem równouprawnienia płci i praw kobiet, w tym przez priorytetowe potraktowanie uwzględniania aspektu płci i zacieśnienie współpracy ze społeczeństwem obywatelskim, a zwłaszcza z organizacjami kobiecymi;
55. wyraża zadowolenie z przyjęcia nowej strategii dotyczącej przemocy wobec kobiet oraz przemocy domowej; podkreśla jednak, że potrzebne są wdrożenie i ulepszenia, oraz apeluje o przyjęcie spójnego podejścia politycznego do wdrażania konwencji stambulskiej, opartego na ustalaniu priorytetów i przydzielaniu wystarczających środków na zapobieganie przemocy ze względu na płeć, ochronę ofiar przestępstw i ściganie sprawców;
56. ubolewa, że w poprzedniej kadencji Zgromadzenie Narodowe nie przyjęło ustawy o związkach homoseksualnych przygotowanej przez Ministerstwo Praw Człowieka i Mniejszości oraz Dialogu Społecznego; wzywa nowe i bardziej pluralistyczne Zgromadzenie Narodowe, aby przyjęło tę ustawę;
57. wzywa władze serbskie do wzmoczenia starań o niedyskryminacyjne traktowanie mniejszości etnicznych, religijnych i seksualnych oraz innych słabszych grup społecznych, a także do dalszej realizacji pozytywnego programu w tej dziedzinie, w pełnej zgodności z zasadami i przepisami UE; wzywa władze, by aktywnie zajmowały się prowadzeniem śledztw dotyczących przestępstw z nienawiści oraz wydawaniem wyroków skazujących w związku z nimi; potępia nienawiść etniczną propagowaną przez niektórych przedstawicieli rządu i polityków;
58. wzywa Serbię do zagwarantowania grupom mniejszości równych szans, zwłaszcza w edukacji oraz pod względem używania języków mniejszości, dostępu do mediów i usług religijnych w językach mniejszości, odpowiedniej reprezentacji w życiu

- politycznym i kulturalnym, w mediach publicznych, administracji i sądownictwie, do stworzenia pozytywnej atmosfery dla edukacji w językach mniejszości oraz do zwiększenia druku podręczników w językach mniejszości; wzywa Serbię do ochrony i promowania dziedzictwa kulturowego, języków i tradycji mniejszości narodowych; wzywa Serbię do podjęcia wszelkich niezbędnych środków w celu dopilnowania, aby skład organów wszystkich szczebli władzy odzwierciedlał skład narodowościowy ludności w ich jednostkach administracyjnych;
59. potępia manipulowanie rozdrobnieniem grup mniejszościowych i wyraża zaniepokojenie niechęcią władz serbskich do konsekwentnego i pełnego wdrażania międzyrządowego porozumienia w sprawie ochrony mniejszości; zauważa, że aktywne wdrażanie ustawodawstwa antydyskryminacyjnego wymaga dalszych działań;
 60. z zadowoleniem odnotowuje zobowiązanie władz serbskich do wsparcia organizacji parady EuroPride w Belgradzie, która będzie stanowić moment o zasadniczym znaczeniu dla społeczności LGBTI+ w Serbii i w regionie; apeluje do rządu i do policji o zapewnienie bezproblemowego planowania i organizacji programu, a także bezpieczeństwa i dobrostanu uczestników; apeluje o zwiększenie środków przeciwko nękanii, nawoływaniu do nienawiści i przestępstwom z nienawiści wobec osób LGBTI+;
 61. ponownie potępia rzekome stosowanie pracy przymusowej i naruszanie praw człowieka oraz handel ludźmi w odniesieniu do 500 obywateli wietnamskich pracujących na budowie chińskiej fabryki Linglong w Serbii; zauważa, że podjęto wstępne kroki i przeprowadzono inspekcje, oraz wzywa władze Serbii do zbadania tej sprawy i zagwarantowania przestrzegania praw pracowniczych obywateli i mieszkańców; wzywa Serbię do lepszego dostosowania przepisów do prawa pracy UE oraz do przestrzegania odpowiednich konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy, które ratyfikowała; podkreśla, że serbskie przepisy prawa pracy i ochrony środowiska powinny mieć również zastosowanie do chińskich przedsiębiorstw działających w tym kraju;
 62. ubolewa nad deportacją obywatela Bahrajnu do kraju pochodzenia pomimo orzeczonego przez Europejski Trybunał Praw Człowieka środka tymczasowego, zgodnie z którym jego ekstradycję należało odroczyć; przypomina, że Serbia ma obowiązek przestrzegania praw podstawowych wszystkich osób znajdujących się na jej terytorium; apeluje do władz serbskich o respektowanie zobowiązań międzynarodowych i o pełne egzekwowanie i wdrożenie wszystkich orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka;
 63. zauważa, że ważna jest współpraca z UE w zwalczaniu handlu ludźmi i przemytu migrantów tzw. szlakiem bałkańskim; z zadowoleniem przyjmuje współpracę Serbii w dziedzinie zarządzania migracją z jej sąsiadami i państwami członkowskimi UE i podkreśla potrzebę pełnego poszanowania praw człowieka oraz międzynarodowych standardów i zasad;
 64. jest głęboko zaniepokojony szerzeniem dezinformacji na temat rosyjskiej agresji przeciwko Ukrainie, w tym przez media bliskie rządowi; wzywa władze Serbii do podjęcia zdecydowanych działań w celu zwalczania dezinformacji i dementowania najczęściej rozpowszechnianych fałszywych informacji; apeluje do Serbii i Komisji

o wzmocnienie infrastruktury służącej zwalczaniu dezinformacji, rosyjskiej propagandy i innych zagrożeń hybrydowych oraz o wspieranie opartych na dowodach reakcji na krótko- i długoterminowe zagrożenia dezinformacyjne na Bałkanach Zachodnich; podkreśla, że wszyscy przywódcy polityczni są odpowiedzialni za powstrzymanie wrogiej dezinformacji na temat rosyjskiej agresji przeciwko Ukrainie; zauważa, że tolerancyjna postawa wobec szkodliwych wpływów zewnętrznych może mieć poważne negatywne konsekwencje dla perspektyw Serbii na przystąpienie do UE;

65. jest szczególnie zaniepokojony przekazami dezinformacyjnymi pochodzącymi z Kremla i rozpowszechnianymi za pośrednictwem Sputnik Serbia i innych podmiotów krajowych; apeluje do władz serbskich, aby przyłączyły się do sankcji unijnych oraz aby podjęły kroki w celu uniemożliwienia stacjom Russia Today i Sputnik Serbia rozpowszechniania nieprawdziwych informacji i dezinformacji; wyraża głębokie zaniepokojenie faktem, że głównymi źródłami dezinformacji są finansowane lub wspierane przez rząd tabloidy oraz niektóre kanały telewizyjne o zasięgu ogólnokrajowym; wyraża ubolewanie, że od początku niesprowokowanej inwazji Rosji na Ukrainę nadawca publiczny używa języka rosyjskiej propagandy, takiego jak „specjalna operacja wojskowa”;
66. jest wysoce zaniepokojony, że kraje Bałkanów Zachodnich chcące przystąpić do UE są celem ostrych ataków w formie wpływów zagranicznych i kampanii dezinformacyjnych ze strony Rosji i Chin; wyraża zaniepokojenie, że Serbia i Węgry pomagają Rosji i Chinom w realizacji ich celów geopolitycznych; wzywa Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ), aby przyjęła bardziej aktywne podejście i koncentrowała się na budowaniu wiarygodności UE w regionie oraz na szerszym monitorowaniu przez grupę zadaniową ESDZ ds. komunikacji strategicznej (StratCom), aby skupić się na transgranicznych zagrożeniach dezinformacyjnych pochodzących z państw Bałkanów Zachodnich i krajów sąsiadujących z nimi;
67. podkreśla, że ważny jest dialog z serbskim społeczeństwem obywatelskim i sektorem prywatnym w celu koordynacji działań wymierzonych przeciwko dezinformacji zarówno w Serbii, jak i w regionie; w tym kontekście zauważa, że Serbia odniosłaby korzyści z dalszego zaangażowania w prace grup ekspertów Agencji Unii Europejskiej ds. Cyberbezpieczeństwa (ENISA);
68. docenia pracę działającą przy ESDZ grupy zadaniowej StratCom Western Balkans, której zadaniem jest zapewnienie skoordynowanej i spójnej komunikacji ze strony UE, budowanie odporności oraz przeciwdziałanie dezinformacji i manipulowaniu informacjami godzącemu w UE; apeluje o aktywniejszą komunikację strategiczną i zwiększenie liczby personelu, włącznie z możliwością ustanowienia regionalnego punktu komunikacji strategicznej zlokalizowanego na Bałkanach Zachodnich;

Pojednanie i stosunki dobrosąsiedzkie

69. z zadowoleniem przyjmuje udział Serbii w mechanizmach współpracy regionalnej i zachęca ją do większych starań w celu poprawy stosunków dwustronnych z innymi krajami objętymi procesem rozszerzenia i sąsiadującymi z nią państwami członkowskimi UE; pochwała jej decyzję o dokonaniu darowizny ok. 600 tys. szczepionek przeciwko COVID-19 dla regionu, w tym Macedonii Północnej,

Czarnogóry oraz Bośni i Hercegowiny; zachęca ją do podejmowania działań na wszystkich szczeblach w celu promowania pojednania i poprawy stosunków dobrosąsiedzkich, wdrażania umów dwustronnych i rozwiązywania nierozstrzygniętych kwestii dwustronnych z sąsiadami, w szczególności dotyczących wytyczenia granic, sukcesji, zwrotu dóbr kultury i otwarcia archiwów wojskowych;

70. podkreśla zobowiązanie Serbii do współpracy z krajami sąsiadującymi w celu rozwiązania problemu osób zaginionych i zaznacza, że pojednanie z krajami sąsiadującymi jest warunkiem wstępnym normalizacji stosunków w regionie; wyraża zaniepokojenie przyjęciem ustawy o dziedzictwie kulturowym; apeluje o pełne poszanowanie dziedzictwa kulturowego i propagowanie współpracy kulturalnej oraz przypomina o znaczeniu ochrony języków mniejszości narodowych w Serbii zgodnie z prawem i umowami dwustronnymi z krajami sąsiadującymi;
71. z zadowoleniem przyjmuje apele władz serbskich o powrót Serbów bośniackich do pracy w instytucjach Bośni i Hercegowiny;
72. potwierdza swoje bezwarunkowe poparcie dla wspieranego przez UE dialogu między Belgradem a Prisztiną i wyraża uznanie dla pracy specjalnego przedstawiciela Unii Europejskiej ds. dialogu między Belgradem a Prisztiną Mirosława Lajčaka; ponownie podkreśla, że ważne jest konstruktywne dążenie władz Serbii i Kosowa do osiągnięcia kompleksowego i prawnie wiążącego porozumienia w sprawie normalizacji stosunków opartego na wzajemnym uznawaniu, ponieważ porozumienie to ma zasadnicze znaczenie dla postępów obu krajów na ścieżce integracji z UE oraz przyczyni się do stabilności i dobrobytu w regionie; apeluje o przestrzeganie i pełne wdrożenie, w dobrej wierze i w odpowiednim czasie, wszystkich wcześniejszych porozumień między Belgradem a Prisztiną, w tym porozumienia o stowarzyszeniu/wspólnocie gmin z większością serbską;
73. wzywa ESDZ do ustanowienia mechanizmu monitorowania i weryfikacji wdrożenia wszystkich dotychczas wypracowanych porozumień oraz do okresowego składania Parlamentowi Europejskiemu sprawozdań na temat bieżącej sytuacji; wzywa podmioty UE do wspierania władz lokalnych podczas prac nad ustanowieniem stowarzyszenia/wspólnoty gmin z większością serbską w ramach wzajemnego porozumienia;
74. apeluje o dalsze aktywne i konstruktywne zaangażowanie w dialog prowadzony przez UE; wzywa rządy Serbii i Kosowa do powstrzymania się od wszelkich działań, które mogłyby podważyć zaufanie między stronami i zagrozić konstruktywnej kontynuacji dialogu; ponawia swój apel o poprawę jakości dialogu przez zaangażowanie kobiet, w tym w zespole negocjacyjnym, zwiększenie przejrzystości dla społeczeństwa i znaczące zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego;
75. wzywa władze Serbii i Kosowa do promowania kontaktów międzyludzkich między społecznościami lokalnymi w celu pogłębienia dialogu, w tym również na szczeblu pozarządowym; wyraża uznanie dla inicjatyw kulturalnych i młodzieżowych, takich jak coroczny transgraniczny festiwal sztuki „Mirëdita, Dobar Dan!”, które promują współpracę między Albańczykami i Serbami w Kosowie;
76. apeluje zarówno do Serbii, jak i Kosowa, o wzmożenie starań i przedstawienie

rozwiązań w kwestii osób zaginionych i dochodzenia sprawiedliwości za zbrodnie wojenne popełnione podczas wojen jugosłowiańskich w latach 90. XX w.; wzywa rząd do zajęcia się tymi kwestiami również w drodze dialogu między Belgradem a Prisztiną oraz do nawiązania współpracy między Serbią a Kosowem; wzywa rządy Serbii i Kosowa do znalezienia trwałych rozwiązań dotyczących energii elektrycznej na północy Kosowa;

77. ubolewa nad decyzją rządu Kosowa o odrzuceniu wniosku międzynarodowych mediatorów przewidującego możliwość zebrania głosów uprawnionych wyborców, by mogli zagłosować na terytorium Kosowa w referendum w sprawie konstytucji 16 stycznia 2022 r. i w wyborach serbskich 3 kwietnia 2022 r., zgodnie z wcześniej stosowaną praktyką;
78. ubolewa nad działaniami destabilizacyjnymi, do których doszło na granicy w północnej części Kosowa we wrześniu 2021 r., oraz apeluje do Belgradu i Prisztiny o rozwiązywanie wszystkich problemów w drodze dialogu; ubolewa, że nie osiągnięto porozumienia w grupie roboczej, której zadaniem było znalezienie rozwiązania dotyczącego samochodowych tablic rejestracyjnych; wzywa obie strony, aby jak najszybciej znalazły trwałe rozwiązanie sprzyjające normalizacji stosunków gospodarczych i politycznych w drodze dialogu ułatwianego przez UE; wyraża ubolewanie z powodu kilku przypadków, w których nie wpuszczono urzędników na terytorium Kosowa lub Serbii; wzywa obie strony do traktowania wszystkich wizyt w sposób korzystny dla procesu normalizacji;
79. zwraca uwagę na skargi etnicznych Albańczyków z doliny Preševa, którym odmówiono prawa do głosowania i których najwyraźniej wykreślono z ewidencji ludności w miejscu zamieszkania, co oznaczało pozbawienie ich praw podstawowych i politycznych przez władze serbskie; jest głęboko zaniepokojony zarzutami i badaniami wskazującymi na to, że władze serbskie w sposób systematyczny i dyskryminujący nadużywają przepisów ustawy o miejscu pobytu obywateli, a także stosowaniem praktyki uznawania adresów zamieszkania obywateli albańskich mieszkających w południowej Serbii za „nieaktywne”; apeluje o przeprowadzenie niezależnych i gruntownych dochodzeń w sprawie tych zarzutów oraz wzywa władze serbskie do zaprzestania wszelkich dyskryminacyjnych praktyk i ataków;
80. z zadowoleniem odnotowuje przyjęcie krajowej strategii ścigania zbrodni wojennych na okres 2021–2026 oraz niedawne rozpoczęcie pracy przez poszczególne organy i mechanizmy sprawozdawcze związane z ich pracą; podkreśla, że ważna jest przejrzysta i inkluzywna realizacja tej strategii; apeluje do władz Serbii o zdecydowane przeciwdziałanie gloryfikacji skazanych zbrodniarzy wojennych i zaprzestanie powodujących podziały wypowiedzi i działań, które podważają integralność państw w sąsiedztwie oraz zagrażają stabilności i pojednaniu w regionie; apeluje do władz serbskich o wykazanie prawdziwego zaangażowania w prowadzenie dochodzeń i wnoszenie do sądu spraw dotyczących zbrodni wojennych; powtarza, że w Europie nie ma miejsca na negowanie ludobójstwa;
81. podkreśla, że ważna jest współpraca regionalna dotycząca zbrodni wojennych i osób zaginionych; wzywa władze serbskie do potępienia wszelkich form mowy nienawiści, kampanii zastraszania oraz publicznego aprobowania i negowania ludobójstwa, zbrodni

przeciwko ludzkości i zbrodni wojennych; ubolewa nad faktem, że niektóre władze serbskie i niektórzy serbscy politycy nadal zaprzeczają ludobójstwu w Srebrenicy; wzywa władze serbskie, aby zagwarantowały kontynuację procesów w sprawie zbrodni wojennych, w tym na szczeblu lokalnym, oraz by zapewniły sprawiedliwość ofiarom przez uznanie i respektowanie wyroków sądów w sprawie zbrodni wojennych, walkę z bezkarnością sprawców zbrodni z czasów wojny, prowadzenie śledztw w przypadkach zaginięć, badanie miejsc pochówków oraz wspieranie krajowych prokuratorów w stawianiu sprawców przed wymiarem sprawiedliwości;

82. potępia rosnącą obecność skazanych zbrodniarzy wojennych, takich jak Veselin Šljivančanin, Dragoljub Ojdanić i Nikola Šainović, w przestrzeni medialnej, którą wykorzystują oni do szerzenia nienawiści i nietolerancji wobec mniejszości narodowych w Serbii;
83. wzywa UE i jej sojuszników do aktywniejszych działań dotyczących pojednania; z zadowoleniem przyjmuje odnowione zaangażowanie sojuszników UE, w szczególności wyznaczenie przez USA, Zjednoczone Królestwo i Niemcy specjalnych wysłanników na Bałkany Zachodnie; apeluje o ich ścisłą współpracę i koordynację z wysłannikiem UE z myślą o silniejszym oddziaływaniu oraz o zapewnianiu spójnych porad i wsparcia;
84. ponownie wyraża poparcie dla inicjatywy w sprawie utworzenia komisji regionalnej ds. ustalenia faktów dotyczących zbrodni wojennych i innych poważnych przypadków łamania praw człowieka popełnionych w byłej Jugosławii (RECOM);
85. z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie wprowadzania strefy wolnej od opłat roamingowych na całym terytorium Bałkanów Zachodnich od 1 lipca 2021 r., co poprawi łączność i przyniesie konkretne i wymierne korzyści obywatelom i przedsiębiorstwom w regionie; z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie deklaracji z Brda podpisanej przez urzędników UE i przywódców państw Bałkanów Zachodnich, w której uznano znaczenie tego osiągnięcia; apeluje do Rady i Komisji o współpracę z władzami państw Bałkanów Zachodnich w celu zniesienia opłat roamingowych między Bałkanami Zachodnimi a Unią Europejską;
86. wzywa władze serbskie, aby jednoznacznie poparły utworzenie wspólnego rynku regionalnego w ramach procesu berlińskiego jako kroku milowego na drodze do przystąpienia do UE; podkreśla, że wszystkie programy regionalnej współpracy gospodarczej na Bałkanach Zachodnich powinny mieć charakter integracyjny i być akceptowalne dla wszystkich sześciu krajów, ustanawiać współpracę na równych zasadach między wszystkimi sześcioma krajami, a jednocześnie wzmacniać dalsze dostosowanie do standardów i dorobku prawnego UE;

Reformy społeczno-gospodarcze

87. z zadowoleniem przyjmuje postępy w funkcjonowaniu gospodarki rynkowej, mimo że państwo zachowuje w niej silną pozycję, oraz fakt, że skutecznie złagodzone skutki kryzysu związanego z COVID-19 dla gospodarki, m.in. przez podejmowane w odpowiednim momencie środki wsparcia fiskalnego i pieniężnego; apeluje jednak do władz serbskich, aby udzieliły ukierunkowanego wsparcia w związku z pandemią tym gospodarstwom domowym i przedsiębiorstwom, które znajdują się w trudnej sytuacji;

zauważa, że UE nadal udziela Serbii zasadniczego wsparcia na odbudowę społeczno-gospodarczą i na bezpośrednie potrzeby medyczne, w tym dodatkowego wsparcia w wysokości 10 mln EUR;

88. odnotowuje z zaniepokojeniem, że nie zbadano żadnego z zarzutów przedstawionych w poprzednim raporcie dziennikarzy śledczych w sprawie manipulacji statystykami dotyczącymi zachorowań na COVID-19, których dopuszczał się rząd ze względów politycznych; podkreśla, że zaufanie i przejrzystość mają szczególne znaczenie dla walki rządu z pandemią COVID-19 i w związku z tym wzywa rząd serbski do udostępnienia obywatelom wszystkich istotnych statystyk;
89. zauważa, że pomimo poprawy problemy strukturalne oraz wyzwania demograficzne i migracyjne nadal mają negatywny wpływ na sytuację na rynku pracy; apeluje do Serbii o poprawę pozycji kobiet na rynku pracy oraz o dalsze dostosowywanie kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, w szczególności w obszarze kształcenia i szkolenia zawodowego oraz w związku z transformacją ekologiczną i cyfrową;
90. wyraża głębokie zaniepokojenie sytuacją społeczno-gospodarczą w kilku okręgach w południowej Serbii; apeluje do rządu serbskiego o zbadanie wszystkich zarzutów dotyczących wykorzystywania instrumentów pomocy społecznej do wywierania presji na wyborców, zwłaszcza należących do słabszych grup społecznych i do mniejszości romskiej; wzywa rząd Serbii, aby zareagował na wyzwania związane z ubóstwem i bezrobociem w tych i innych częściach kraju oraz by zapewnił wystarczające środki finansowe i instytucjonalne na realizację polityki społecznej i polityki zatrudnienia;
91. wzywa Serbię, aby zwiększyła swoje zdolności do dostarczania danych statystycznych oraz przeprowadzenia spisu ludności, zgodnie z najwyższymi standardami międzynarodowymi i przy udziale niezależnych obserwatorów;
92. wyraża głębokie zaniepokojenie wyludnieniem i ciągłą emigracją kapitału ludzkiego Serbii; z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy rządu Serbii i jego innowacyjne podejścia do przeciwdziałania tym tendencjom, w tym zmianom demograficznym, poprzez współpracę z organizacjami międzynarodowymi w ramach szeregu ukierunkowanych strategii politycznych w różnych sektorach w celu przeciwdziałania zagrożeniom demograficznym, gdyż postępujący spadek liczby ludności pozostaje kluczowym wyzwaniem dla rozwoju gospodarczego; apeluje do nowego rządu, aby zwracał większą uwagę na politykę młodzieżową; zwraca uwagę, że należy podjąć dodatkowe działania na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego regionów przygranicznych, aby zapobiec ich wyludnianiu się; przypomina, że w tym celu można wykorzystać programy współpracy transgranicznej IPA III;
93. z zadowoleniem przyjmuje wdrażanie programów wsparcia małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP), w szczególności ograniczenia kosztów finansowania zewnętrznego dla MŚP; apeluje do Serbii, aby uporała się z pozostałymi niedociągnięciami, w tym niestabilnym otoczeniem biznesu i nieuczciwą konkurencją; z zadowoleniem przyjmuje zaangażowanie Serbii w proces integracji rynków regionalnych na Bałkanach Zachodnich, które – po dalszej integracji gospodarczej z jednolitym rynkiem UE – przyciągną potrzebne inwestycje i stworzą nowe możliwości dla obywateli i przedsiębiorców;

94. ponownie wyraża zaniepokojenie rosnącym uzależnieniem Serbii od chińskich inwestycji oraz skalą pożyczek, które Serbia będzie musiała spłacić Chinom; wzywa władze serbskie do poprawy przejrzystości i wzmocnienia zgodności z wymogami prawnymi dotyczącymi ocen oddziaływania na środowisko w branżach powodujących duże zanieczyszczenie środowiska w przypadku chińskich, rosyjskich i innych inwestycji zagranicznych realizowanych przez kraje niedemokratyczne na podstawie dwustronnych umów o współpracy strategicznej; wyraża ubolewanie z powodu niedawnej dostawy chińskich systemów rakietowych do Serbii;
95. podkreśla, że państwa Bałkanów Zachodnich muszą być kluczowym elementem unijnej inicjatywy Global Gateway i zapewniać przejrzystą i trwałą alternatywę inwestycyjną dla inwestycji i pożyczek z Chin i innych autorytarnych reżimów;
96. odnotowuje wycofanie poprawek do ustawy o wyłączeniu i apeluje o szerszą debatę publiczną na ten temat;
97. z zadowoleniem przyjmuje poprawę w zwalczaniu prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, apeluje jednak o poprawę wyników dochodzeń w przypadkach prania pieniędzy; zauważa, że infrastruktura i budownictwo to istotne źródła nielegalnych środków finansowych, i zachęca Serbię do ograniczenia do minimum ryzyka nielegalnych przepływów finansowych w sektorze budownictwa, a także do ograniczenia uchylania się od opodatkowania i korupcji w sektorze infrastruktury; apeluje do Serbii o dopilnowanie, aby w dobrej wierze wdrożono zalecenia Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy;
98. wyraża zaniepokojenie brakiem postępów w sprawie „listy”, która stanowi nadużycie ram prawnych przez organy państwa w celu uderzenia w określone organizacje społeczeństwa obywatelskiego i media krytyczne wobec polityki rządu; przypomina wezwanie skierowane do Urzędu ds. Zapobiegania Praniu Pieniędzy w serbskim Ministerstwie Finansów o pełne zbadanie tych kwestii;
99. przypomina o warunkowości finansowania na podstawie IPA III oraz Planu gospodarczo-inwestycyjnego dla Bałkanów Zachodnich; dostrzega znaczenie IPA III i tego planu we wspieraniu reform, transformacji ekologicznej, trwałej łączności, kapitału ludzkiego, konkurencyjności i wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu, a także w zacieśnianiu współpracy regionalnej i transgranicznej;

Środowisko, energia i transport

100. z zadowoleniem odnotowuje konkretne kroki podjęte w celu wycofania elektrowni węglowych; wyraża poważne zaniepokojenie, że pomimo obecnych wyzwań klimatycznych i środowiskowych Serbia nadal inwestuje w nową elektrownię węglową; apeluje do władz o przyjęcie zintegrowanego krajowego planu w dziedzinie energii i klimatu spójnego z celem końcowym Europejskiego Zielonego Ładu zakładającym zerowy poziom emisji do 2050 r. oraz Zielonym programem działań dla Bałkanów Zachodnich;
101. wzywa władze krajowe do szybkiego wdrożenia ustawy o wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii oraz do szerszej debaty publicznej na temat transformacji energetycznej i trwającej budowy wielu małych elektrowni wodnych;

102. apeluje do Serbii o większe starania na rzecz dywersyfikacji dostaw energii i ogólnego koszyka energetycznego, w szczególności zaś o zmniejszenie zależności od Rosji, a także o większe inwestycje i modernizację infrastruktury energetycznej, aby zrealizować niezbędną transformację od paliw kopalnych do odnawialnych źródeł energii; w związku z tym podkreśla, że ważna jest budowa połączenia międzysystemowego z Bułgarią; wzywa Komisję do zagwarantowania, aby środki z IPA przyczyniały się do tworzenia w Serbii gospodarki neutralnej dla klimatu, w pełnej zgodności z porozumieniem paryskim i unijnymi celami dekarbonizacji, oraz do zapewnienia niezbędnego wsparcia technicznego dla osiągnięcia tego celu;
103. podkreśla, że brak efektywności w sektorze energetycznym ma zasadniczy wpływ na ogólną konkurencyjność gospodarczą Serbii, i wzywa ją do celowego dążenia do przejścia na zieloną gospodarkę o obiegu zamkniętym przez stopniowe odchodzenie od kopalnych źródeł energii i znaczne zwiększenie współczynnika recyklingu surowców i materiałów;
104. z niepokojem zauważa stały brak zgodności z Traktatem o Wspólnocie Energetycznej i wynikające z tego naruszenie tego traktatu, dlatego wzywa Serbię, aby zastosowała się do zaleceń traktatu i dostosowała swoją działalność w sferze energetyki do trzeciego pakietu energetycznego i do polityki energetycznej UE;
105. ponownie wyraża zaniepokojenie wysokim poziomem zanieczyszczenia powietrza i apeluje do władz o przyspieszenie wdrażania planów ochrony powietrza; ubolewa, że kilka miejsc w Serbii, zwłaszcza Belgrad, Smederevo, Bor oraz doliny rzek Kolubara i Tamnava, często znajduje się na liście najbardziej zanieczyszczonych obszarów na świecie pod względem jakości powietrza; wzywa władze do szybkiego podjęcia działań zmierzających do poprawy jakości powietrza, zwłaszcza w dużych miastach i na obszarach przemysłowych; podkreśla, że ważne jest znalezienie trwałych rozwiązań i ograniczenie stosowania węgla brunatnego i innych niskokalorycznych rodzajów węgla w produkcji energii, a także w ciepłownictwie;
106. jest głęboko zaniepokojony finansowanymi przez Chiny projektami wytwarzania energii z węgla i ich wpływem na środowisko i jakość powietrza; odnotowuje, że trwa proces przyjmowania programu ochrony powietrza, i z zadowoleniem przyjmuje małe dotacje dla gmin na poprawę jakości powietrza i gospodarowania odpadami oraz finansowanie realizacji projektów mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza w Serbii;
107. ponownie ubolewa z powodu braku działań w sprawie zanieczyszczenia rzeki Dragowisztica przez kopalnie działające w tym regionie oraz szkodliwego oddziaływania tego zanieczyszczenia na zdrowie miejscowej ludności i środowisko;
108. podkreśla, że potrzebne są lepsze przepisy dotyczące gospodarowania odpadami oraz ich usprawnione wdrażanie i egzekwowanie, a także szybsze wprowadzenie i wdrożenie hierarchii postępowania z odpadami i gospodarki o obiegu zamkniętym;
109. odnotowuje wycofanie zezwoleń na poszukiwanie w ramach przedsięwzięcia związanego z wydobywaniem i przetwarzaniem litu w Serbii Zachodniej; wzywa władze serbskie do zachowania pełnej przejrzystości w tym procesie oraz do przeprowadzenia kompleksowej oceny oddziaływania przy wydawaniu zezwoleń, w tym m.in.

konsultacji publicznych z zainteresowanymi społecznościami lokalnymi;

110. wyraża głębokie zaniepokojenie poważnymi problemami związanymi z korupcją i praworządnością w dziedzinie ochrony środowiska oraz ogólnym brakiem przejrzystości i ocen oddziaływania na środowisko i społeczeństwo w przypadku projektów infrastrukturalnych; w związku z tym odnotowuje otwarcie klastra czwartego („Zielona agenda i zrównoważona konektywność”) w negocjacjach akcesyjnych z UE; apeluje o podjęcie działań w związku z uzasadnionymi obawami wyrażonymi w protestach ekologicznych oraz o zajęcie się nimi podczas negocjacji;
111. apeluje o zwiększenie całkowitej powierzchni obszarów objętych ochroną w Serbii oraz o zagwarantowanie wdrożenia środków i odpowiedniego finansowania na ochronę przyrody; apeluje o konsekwentnie stosowanie ustawy o ochronie przyrody i ustawy o wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii z myślą o powstrzymaniu szkodliwych projektów na obszarach chronionych;
112. z zadowoleniem odnosi się do przyjęcia programu gospodarowania odpadami i odnotowuje, że trwa publiczna prezentacja planu działania do tego programu na lata 2022–2024; zauważa, że uruchomiono system informacji ekologicznej, który umożliwi obywatelom zgłaszanie problemów dotyczących ochrony środowiska;
113. apeluje o przegląd wszystkich dotychczas zbudowanych małych elektrowni wodnych w celu ustalenia, czy przy wydawaniu zezwoleń należycie stosowano się do przepisów i procedur; apeluje o bezzwłoczne podjęcie środków mających przywrócić rzeki do stanu, w jakim znajdowały się przed budową małych elektrowni wodnych we wszystkich przypadkach, w których ewidentnie naruszono przepisy, np. w przypadku Rakity; apeluje o eliminację obiektów zagrażających brzegom, jeziorom, ciekom wodnym i wodom gruntowym; podkreśla, że niezbędne jest nadzorowanie każdego projektu zagrażającego zasobom wodnym i umieszczenie go na liście projektów wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko; apeluje o ponowne rozważenie prywatyzacji Instytutu Gospodarki Wodnej im. Jaroslava Cerniego;
114. z zadowoleniem odnotowuje postępy Serbii w reformie systemu kolejowego; zachęca Serbię do zadbania o to, by inwestycje w infrastrukturę transportową były zgodne z unijną strategią na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności oraz by przynosiły maksymalne korzyści serbskiej gospodarce;

o

o o

115. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji przewodniczącemu Rady Europejskiej, Komisji, wiceprzewodniczącemu Komisji / wysokiemu przedstawicielowi Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz prezydentowi, rządowi i Zgromadzeniu Narodowemu Serbii.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWĄ

Data przyjęcia	14.6.2022
Wynik głosowania końcowego	+ : 50 - : 5 0 : 3
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Alexander Alexandrov Yordanov, François Alfonsi, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi, Katalin Cseh, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Peter Kofod, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Jacek Saryusz-Wolski, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Dominik Tarczyński, Viola Von Cramon-Taubadel, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Bernhard Zimniok
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Vladimír Bilčík, Corina Crețu, Angel Dzhambazki, Nicolaus Fest, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Karsten Lucke, Erik Marquardt, Marisa Matias, Alessandra Moretti, Paulo Rangel, Javier Zarzalejos
Zastępcy (art. 209 ust. 7) obecni podczas głosowania końcowego	Asim Ademov, Stéphane Bijoux, Andor Deli, Liudas Mažylis, Bettina Vollath

**GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO
W KOMISJI PRZEDMIOTOWO WŁAŚCIWEJ**

50	+
ECR	Angel Dzhambazki, Jacek Saryusz-Wolski, Dominik Tarczyński
ID	Anna Bonfrisco, Susanna Ceccardi
PPE	Asim Ademov, Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Vladimír Bilčík, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Andrius Kubilius, David Lega, Leopoldo López Gil, Antonio López-Istúriz White, David McAllister, Lukas Mandl, Liudas Mažylis, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Paulo Rangel, Isabel Wiseler-Lima, Javier Zarzalejos
Renew	Petras Auštrevičius, Stéphane Bijoux, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Javier Nart, Salima Yenbou
S&D	Maria Arena, Corina Crețu, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Karsten Lucke, Claudiu Manda, Sven Mikser, Alessandra Moretti, Matjaž Nemeč, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Giuliano Pisapia, Thijs Reuten, Nacho Sánchez Amor, Sergei Stanishev, Bettina Vollath
Verts/ALE	François Alfonsi, Erik Marquardt, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel

5	-
ID	Nicolaus Fest, Thierry Mariani, Bernhard Zimniok
NI	Andor Deli, Kinga Gál

3	0
ID	Peter Kofod
The Left	Giorgos Georgiou, Marisa Matias

Objaśnienie używanych znaków:

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się